

lig Centigram, Decigram og Milligram, har jeg foreslaaet Ord, hvis Størrelse i og for sig kan være omtvivelig. Hvem kan sige, hvor stor en "Smule" er, og hvem kan sige, hvor stor et "Sandstørn" eller et "Fug" er? Jeg erkender, at dette er ubestemt, og disse 3 Benævnelser "Smule", "Sandstørn" og "Fug" stærker jeg gerne bort; jeg skal være glad, om man vil kalde det $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{100}$ og $\frac{1}{1000}$ Gram. Det er jo Ord, som ikke ville blive brugte i det daglige Liv, saa smaa Bægtenheder bruges kun af Tegnere. — Jeg tror altsaa, efter at jeg nu har gennemgaaet disse Betegnelser, at det vil erkendes, at jeg har gjort, hvad der maatte fordres. Jeg har taget dem fra det daglige Liv, saadanne Ord, som i og for sig medføre visse Begreber om Størrelsesforhold.

Men saa kommer der en tredje For- dring, som jeg mener maatte opfyldes, naar man saaledes vil indfætte danske Benævnelser, og det er den, at der ikke maa være for store Spring mellem de forestillige Enheder, og det er noget, som Regeringens Forslag af 1876 meget bestemt fremhæver i sine Bemærkninger. Det undrer mig derfor, at man ikke har fulgt, hvad der siges i disse Bemærkninger, at det er et Decimalsystem og ikke et Centidecimalsystem, vi skulle have. Man skal altsaa saa vidt muligt have en Betegnelse for hver Gang, der kommer et Multiplum af 10. I Regeringens Bemærkninger hedder det, at disse Hundred-Enheder ere for store til, at den almindelige Bevidsthed kan forbinde noget egentligt Begreb dermed; naar det er Tilfældet, er det naturligtvis saa meget mere Tilfældet med Tusind-Enheder, saa naar man siger Kilogrammer, er den almindelige Bevidsthed ikke rigtig i Stand til at opfatte, hvad det vil sige: tusinde Gange et Gram. Det vil vist erkendes, at der er Trang til saadan en større Mængde Benævnelser end i Lovforslaget foreslaaet, hvad enten man nu vil holde paa det franste Navnesystem eller tage danske Benævnelser, enhver vil ved at tænke sig om se, hvilken Masse af forestillige Benævnelser, vi have i vort nuværende System, og vil kunne komme til Erkendelse af, at der i alt Fald hos Menigmand er en naturlig Trang til at have faste Holdpunkter, Inddelinger og Artikulationer, og man maa ikke tro, at det er gjort med kun at have en tre—fire Grundnavne at gaa ud fra, f. Eks. Meter, Liter og Kilogram. Det ærede 4de kongevalgte Medlem (Kaysler) omtalte ved 1ste Behandling det System, som han der anbefalede, nemlig at have disse saa Benævnelser, Meter, Liter og Gram, og saa nøjes med at sætte

Tal foran, hele Tal som Multipla og Brøker som Kvotienter. Det gaar ikke, det kan en almindelig, menneskelig Hjerne ikke nøjes med. Ja, de, der ere meget bevandrede i Tal, de, der ere meget vant til at tumle med Tal, kunne nøjes med at have to, tre Grundbegreber for respektive Længde, Rum og Vægt og saa nøjes med at sætte dels Kvadrater og dels 950 og 1/100 o. s. v., men det er ikke noget praktisk brugbart System; det letter ikke Befolkningen i mindste Maade Brugen deraf. Derfor ville de Herrer vist ogsaa saa at se, at hvis De indføre disse franste Benævnelser, maa De have, ikke alene dem, der staa her i Lovforslaget, men adskillige flere til; man kan ikke nøjes med mindre. Det vil være en fuldstændig Illusion af tro, at Deciliter og Decaliter, disse Modfætninger, som Menigmand aldrig kan fatte, ikke vilde saa nogen praktisk Betydning. Nej, Menigmanden trænger til mange flere Enheder end dem, der findes her. Det vil ikke kunne undgaaes. Det hele System med Dekameter, Hektometer, Kilometer o. s. v. opad; Decimeter, Centimeter, Millimeter o. s. v. nedad — alle disse Ord har man Brug for, og hvis man skal undvære dem, vil det medføre Savn, hvis man ikke kan saa danske Benævnelser i Stedet. — Maa jeg gøre Undskyldning for, at der i mit Forslag findes — jeg ved ikke, om det er en Strivefejls eller en Trykfejls — idet der, hvad Længdemaalet angaar staaer Myriometer i Stedet for Myriameter og ligeledes ved Vægtmaalet Myriogram i Stedet for Myriagram. — Jeg tror altsaa, man maa sige, at det System, jeg bringer i Forslag, er simpelt, betegnende og naturligt, at det er grundet paa en hævdvunden historisk Inddelingsmaade, og at det i alt Fald vil afgive et hyppeligt Grundlag for den videre Bearbejdelse, som det ærede Udvalg maatte ville anstille.

Men naar man nu spørger mig: Hvorfor skulle vi have disse danske Navne, hvorfor ikke nøjes med de fremmede, hvad er der i Vejen for at paatvinge det danske Folk disse fremmede Benævnelser, saa siger jeg: Der er navnlig to Hensyn, som jeg mener bør afholde os deraf. Det første Hensyn er Hensynet til det danske Sprog, Hensynet til det danske Sprogs Renhed, og jeg vil ogsaa sige dets Værdighed. Lige fra Holbergs Dage har der været Bestræbelser her hjemme for at se at holde Sproget rent. Jeg har allerede nævnt en hel Række Eksempler paa, hvorledes man har gjort det, og hvorledes disse Bestræbelser ere lykkedes. Og efter at vi have arbejdet saadan i et Par hundrede Aar eller halvandet, skal man her fra Tiagsdagens Side komme og paa-